V tradici evropského mecenášství

Od konce ledna postávají na hlavním postupimském náměstí každý den hloučky lidí. **Muzeum Barberini** má fakticky za sebou první dvě výstavy, které překonaly i návštěvnické rekordy zavedených výstavních institucí v sousedním Berlíně: do stopadesátitisícové Postupimi si je každý týden přijelo prohlédnout na sedmnáct tisíc návštěvníků. Úspěch je to zasloužený. Co za ním stojí?

KRISTÝNA DRÁPALOVÁ
kunsthistorička

Muzeum Barberini založil německý softwarový miliardář a sběratel umění, letos třiasedmdesátiletý Hasso Plattner, mimo jiné též většinový vlastník hokejového týmu NHL San Jose Sharks.

Podle Plattnerových plánů by mělo muzeum, které sídlí v novotou zářícím paláci Barberini, každoročně hostit tři velké výstavy z období 19. a 20. století. Jádrem budou díla z Plattnerovy vlastní sbírky, doplněná ovšem o zápůjčky z dalších institucí. Až do otevření muzea nebylo veřejnosti známo, jak bohatou kolekci miliardář vlastně shromáždil. Dnes je zřejmé, že zhruba dvě stě padesát soch a maleb z období impresionismu a evropských avantgard dvacátého století tvoří soubor, jemuž mohou ostatní německé galerie moderního umění stěží konkurovat.

Replika a kopie

Návštěvníky do Postupimi zřejmě táhne i zvědavost na samotnou budovu muzea. Palác Barberini je totiž unikátní stavba, jejíž podoba se změnily ve chvíli, kdy se na scéně objevil Hasso Plattner: vášnivý sběratel umění, jehož majetek vyčíslil magazín Forbes na necelých jedenáct miliard dolarů. Braniborský mecenáš již dříve přispěl nemalou částkou na obnovu zmíněného zámku a před několika lety oznámil záměr věnovat městu Postupim svou sbírku umění. Obchodník nejprve plánoval zbudovat moderní muzeum. Kvůli němu by ovšem musel jít k zemi jeden z postupimských hotelů komunistické éry. Proti bourání se vzedmula vlna nevole a Plattner ustoupil se slovy, že nedává smysl rozhněvat si polovinu obyvatel. Nedlouho potom ovšem šťastnou náhodou získal možnost odkoupit projekt hotelu v exkluzivní lokalitě hlavního náměstí – a muzeum tak mohlo vyrůst přímo ve středu města.

Stavba sama působí rozporuplným dojmem. Historické budovy mívají charakteristickou vůni starého zdiva a lakovaných dřevěných podlah; jejich kouzlo často tkví v živelné nepravidelnosti a malebné nedokonalosti; řemeslné detaily dosvědčují práci omylných lidských rukou. Nové muzeum Barberini je však čisté a naleštěné. Štuky, římsy, rámy oken – to vše prozrazuje, že nejde o řemeslný, nýbrž o strojový výrobek. Za bílými stěnami člověk tuší vzduchotechniku, elektrotechniku a další vymoženosti nynějšího století. I přes mimikry historické architektury tak návštěvník nezůstává na pochybách, že je ve zcela nové budově – palác sám však jako by se nerozhodl, zda chce svůj věk otevřeně přiznávat, či nikoli.

> Zatímco Trump ztělesňuje poněkud pochybné podoby současného konzervativismu, postupimské muzeum je konzervativní v tom nejlepším slova smyslu

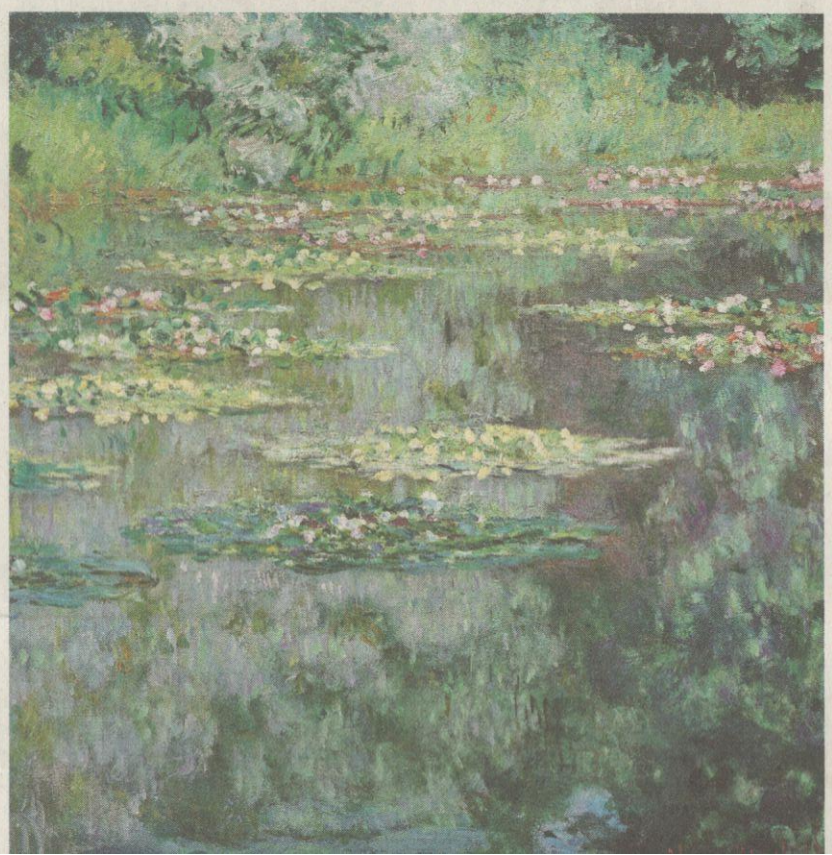

barevný nádech jarní oblohy. Jak ostré slunce vrhá temné stíny přes fasády přímořských domků. Prohlídka člověku umožňuje zažít čiré vizuální potěšení – potěšení přes všechnu pestrost barev a námětů i velmi soustředěné.

Jednotlivé výstavní sály jsou věnovány vždy některému z typických impresionistických témat. Pobřeží – lesní pěšiny – stohy – louky s topoly v pozadí – zahrady. A lekníny, samozřejmě. Jednoduchá koncepce umožňuje plátna mezi sebou porovnávat a sledovat tak, jak rozličná témata, tóny a nálady dovedli malíři v jednom tématu spatřit a zachytit. Impresionistická plátna jsou školou pozorného sledování, školou dívání se. Právě takové tříbení zraku je v dnešní vizuálními vjemy zahlcené době víc než potřebné.

Klasikové moderny

Druhá z úvodních výstav, *Klasikové moderny*, je počinem skromnějším a rozpačitějším. Tvoří ji šest desítek maleb a skulptur, které překlenují oblouk od konce impresionismu přes fauvismus a meziválečnou avantgardu až po abstrakci, prosazující se po roce 1945. Výstava si klade za cíl ukázat, že neexistuje pouze jeden, nýbrž vícero příběhů moderního umění. Není ovšem tak docela zřejmé, proti kterému příběhu se chce vymezit a které příběhy předkládá místo něj – vykládá totiž docela klasické dějiny moderního umění.

> První postupimskou obrazárnu zřídil Fridrich II. v zahradě svého zámku Sanssouci. Druhou o čtvrt tisíciletí později založil v paláci Barberini Hasso Plattner.